

Asesiad Strwythuredig

2025

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Rhagfyr 2025

Amdanom ni

Yr ydym wedi paratoi a chyhoeddi'r adroddiad hwn o dan adran 61(3)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2025

Cewch aildddefnyddio'r cyhoeddiad hwn (heb gynnwys logos ac eithrio fel rhan annatod o'r ddogfen) yn rhad ac am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng.

Os ydych yn ei aildddefnyddio, rhaid i'ch aildddefnydd fod yn gywir ac ni ddylai fod mewn cyd-destun sy'n gamarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint Archwilydd Cyffredinol Cymru ac mae'n rhaid i chi roi teitl y cyhoeddiad hwn. Lle'r ydym wedi nodi unrhyw ddeunydd hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw cyn ei aildddefnyddio.

Os oes angen cymorth arnoch gyda'r ddogfen hon

Os hoffech ragor o wybodaeth, neu os oes angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau arnoch mewn fformat neu iaith arall:

- Ffoniwch ni ar 029 2032 0500
- e-bostiwch ni: post@archwilio.cymru

Cewch ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg pan fyddwch yn cysylltu â ni – byddwn yn ymateb yn yr iaith yr ydych yn ei defnyddio.

Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Mae Archwilio Cymru yn dilyn y safonau archwilio perfformiad rhyngwladol a gyhoeddwyd gan Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio (INTOSAI).

Cynnwys

Cipolun archwiliad	4
Ffeithiau a ffigurau allweddol	7
Ein canfyddiadau	9
Argymhellion	29
1 Ynglŷn â'n gwaith	32
2 Argymhellion archwilio blaenorol	35
3 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn	43
Amdanom ni	46

Ciplun archwiliad

Yr hyn yr edrychwyd arno

- 1 Fe wnaethom edrych ar ba mor dda y mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (y Bwrdd Iechyd) yn cael ei lywodraethu ac a yw'n gwneud y defnydd gorau o'i adnoddau. Edrychwyd ar bedwar maes yn benodol:
 - sut mae'n cynhyrchu cynlluniau a strategaethau allweddol
 - pa mor dda mae ei fwrdd yn gweithio;
 - sut mae'n cadw golwg ar risgiau, perfformiad, ansawdd gwasanaeth, ac argymhellion; ac
 - sut mae'n rheoli ei gyllid.
- 2 Fe wnaethom hefyd edrych ar gynnydd y Bwrdd Iechyd wrth weithredu argymhellion o:
 - adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol; ac
 - ein hadroddiad 2024 ar arbedion costau.
- 3 Ni edrychwyd ar drefniadau gweithredol y Bwrdd Iechyd.

Pam mae hyn yn bwysig

- 4 Mae cyrff y GIG yn parhau i wynebu ystod eang o heriau sy'n gysylltiedig â'r angen i foderneiddio a thrawsnewid gwasanaethau i ddelio â chyllid cyfyngedig, galw cynyddol, ôl-groniadau triniaeth, prinder gweithlu, ac ystâd sy'n heneiddio. Felly, mae'n bwysicach nag erioed i fyrddau cyrff y GIG gael trefniadau llywodraethu corfforaethol ac ariannol cryf ar waith. Mae hyn yn helpu i roi sicrwydd iddyn nhw eu hunain, y cyhoedd, a rhanddeiliaid allweddol eu bod yn cymryd y camau cywir i ddarparu gwasanaethau diogel, o ansawdd uchel ac i ddefnyddio arian cyhoeddus yn ddoeth.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- 5 Mae'r Bwrdd lechyd wedi dangos dull cynhwysol o ddatblygu ei Gynllun Blynyddol, gan gefnogi cyflawni ei strategaeth hirdymor. Mae'n cyflymu'r gwaith ar ei Gynllun Gwasanaethau Clinigol ac yn gwella adroddiadau ar lefel Bwrdd ar gyflawni'r Cynllun Blynyddol. Fodd bynnag, mae portffolios strategol yn gofyn am fapiau ffordd cyflawni wedi'u diffinio'n dda a goruchwyliaeth pwyllgor cryfach.
- 6 Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn parhau i weithio'n dda, gan barhau i ymrwymo i dryloywder cyhoeddus a chlywed gan gleifion a staff. Er bod y Bwrdd wedi parhau i brofi trosiant sylweddol, mae hyn wedi'i reoli'n dda. Fodd bynnag, mae absenoldeb Aelod Annibynnol ar gyfer cyllid yn peri risg. Mae cyfleoedd o hyd i wella papurau'r Bwrdd a'r pwyllgor ac adolygiadau effeithiolrwydd.
- 7 Mae'r Bwrdd lechyd yn parhau i gryfhau a digideiddio systemau sicrwydd. Fodd bynnag, mae angen gwella rheoli risg a pherfformiad, a chryfhau agweddau ar fonitro ansawdd a diogelwch ac olrhain argymhellion.
- 8 Mae'r sefyllfa ariannol yn parhau i fod yn bryder sylweddol, gyda diffyg diwedd blwyddyn a ragwelir o £56.2 miliwn o'i gymharu â chyfanswm rheoli o £9.1 miliwn. Er bod y Bwrdd lechyd wedi nodi'r holl arbedion arfaethedig, mae diffyg o £5.3 miliwn o hyd yn erbyn ei darged arbedion rheolaidd. Fel yn y blynyddoedd blaenorol, nid oedd yn gallu cyflwyno Cynllun Tymor Canolig Integredig tair blynedd cytbwys yn ariannol i Lywodraeth Cymru. Mae gwaith i ddatblygu model ariannol hirdymor yn parhau i fod yn gynnar.

Yr hyn rydyn ni'n ei argymell

- 9 Rydym wedi gwneud deg argymhelliad i'r Bwrdd lechyd, sy'n canolbwyntio ar:
 - Gwella goruchwyliaeth pwyllgorau portffolios strategol;
 - Adroddiadau mwy aml ar bolisiâu sy'n hwyr i'w hadolygu;
 - Gwella papurau Bwrdd a phwyllgor trwy ganolbwyntio ar faterion allweddol ac effaith;

- Gwella adolygiadau effeithiolrwydd Bwrdd a phwyllgor;
- datblygu fframwaith rheoli perfformiad;
- Cryfhau agweddau ar fonitro ansawdd a diogelwch; ac
- Egluro adroddiadau Cynllun Gwella Ansawdd ac Effeithlonrwydd ar lefel y Bwrdd.

Ffeithiau a ffigurau allweddol

Mae'r Bwrdd Iechyd ar Lefel 4 ar gyfer pob un o'r chwe maes o dan drefniadau cynyddu ac ymyrraeth Llywodraeth Cymru.

Nid oes gan y Bwrdd Iechyd Gynllun Blynnyddol cymeradwy ar gyfer 2025-26 na Chynllun Tymor Canolig Integredig y gellir ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru.

Ni chyflawnodd y Bwrdd Iechyd ei ddyletswydd ariannol i dorri hyd yn oed ar ei wariant refeniw yn 2024-25 a dros gyfnod o dair blynedd, gan adrodd diffyg cronol tair blynedd o £70.8 miliwn.

Yn 2024-25, cyflawnodd y Bwrdd Iechyd £34.5 miliwn mewn arbedion, o'i gymharu â tharged o £47.2 miliwn. Ei tharged arbedion ar gyfer 2025-26 yw £32 miliwn. Ym mis saith, mae wedi cyflawni £13.9 miliwn o arbedion.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn rhagweld diffyg diwedd blwyddyn o £56.2 miliwn, yn erbyn disgwyliad 'cyfanswm rheoli' Llywodraeth Cymru o £9.1 miliwn.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gweithredu chwe argymhelliad heb eu cyflawni'n llawn ers ein hadroddiad asesu strwythuredig diwethaf, mae naw yn dal ar y gweill, mae pump wedi'u disodli gan argymhellion newydd ac nid oes unrhyw gynnydd wedi bod yn erbyn un.

Ein canfyddiadau

Paratoi strategaethau a chynlluniau

Mae'r trefniadau ar gyfer datblygu a goruchwyllo'r Cynllun Blynyddol yn rhesymol, ac mae'r Bwrdd lechyd yn bwrw ymlaen â'i Gynllun Gwasanaethau Clinigol. Fodd bynnag, mae portffolios strategol yn gofyn am fapiau ffordd cyflawni wedi'u diffinio'n dda a goruchwyliaeth pwyllgor cryfach.

Cynhyrchu strategaethau a chynlluniau allweddol

- 10 Ers ei adnewyddu yn 2023, mae'r Bwrdd lechyd wedi bod yn gweithio i weithredu ei strategaeth hirdymor. Mae ganddo bellach fframwaith strategol clir, sy'n alinio ei amcanion strategol/llesiant, portffolios newid, risgiau a phwyllgorau. Mae hyn yn sicrhau bod strwythurau llywodraethu yn cefnogi cyflawni ei strategaeth hirdymor. Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd lechyd yn gweithio gydag ymgynghorydd allanol i ailgynllunio ei fodel gweithredu i gefnogi ei strategaeth yn well. Mae'r cam darganfod, a adolygodd y model cyfredol, wedi'i gwblhau a dechreuodd y cam dylunio ym mis Rhagfyr 2025.

- 11 Y llynedd, cytunodd y Bwrdd Iechyd ar drefniadau llywodraethu i oruchwylio ei chwe phortffolio strategol¹. Er eu bod yn araf i ddechrau, mae'r holl Fyrddau Portffolio Strategol bellach yn eu lle ac erbyn Awst 2025 wedi cwrdd o leiaf unwaith. Mae Cynllun Blynnyddol 2025-26 yn amlinellu blaenoriaethau tymor byr ar unwaith ar gyfer pob portffolio. Mae'r rhain yn canolbwyntio ar sicrhau bod gan y Bwrdd Iechyd y systemau, y prosesau a'r seilwaith i gefnogi newid cynaliadwy. Fodd bynnag, hyd yn hyn, nid oes gan y portffolios fapiau ffordd tymor canolig wedi'u diffinio'n dda i'w cyflawni.
- 12 Mae amcanion strategol y Bwrdd Iechyd hefyd yn gweithredu fel ei amcanion llesiant. Yn 2023, gwelsom, er bod gan yr amcanion hyn flaenoriaethau clir, nad ydynt yn mynd i'r afael â phob agwedd ar ddatblygu cynaliadwy yn llawn, megis bioamrywiaeth ac addasu i'r hinsawdd. Mae'r Bwrdd Iechyd yn bwriadu mynd i'r afael â hyn trwy ei Portffolio Strategol Llunio Ein Cenedlaethau'r Dyfodol.
- 13 Ym mis Gorffennaf 2025, cynyddodd Llywodraeth Cymru y Bwrdd Iechyd cyfan i Lefel 4 (Ymyrraeth wedi'i Dargedu), oherwydd pryderon ar draws pob maes yn y fframwaith cynyddu ac ymyrryd. Mae'r Bwrdd Iechyd a Llywodraeth Cymru yn gweithio i gytuno ar feini prawf ar gyfer dad-ddwysáu.
- 14 Mae datblygu Cynllun Gwasanaethau Clinigol yn ofyniad allweddol ar gyfer dad-ddwysáu. Bydd y cynllun hwn yn diffinio gweledigaeth strategol 10 mlynedd y Bwrdd Iechyd ar gyfer gwasanaethau clinigol ac mae disgwyl iddo gael ei lansio ym mis Mawrth 2026. Mae'r Bwrdd Iechyd yn cynnal cyfres o weithgareddau ymgysylltu â'r gymuned rhwng Awst a Rhagfyr 2025, gydag adborth yn llywio'r cynllun. Er bod yn gadarnhaol, mae amserlenni ar gyfer datblygu'r cynllun yn uchelgeisiol.

¹ siapio ein pobl a'n diwylliant yn y dyfodol; siapio ein hiechyd poblogaeth a'n lleoedd yn y dyfodol; siapio ein hinsawdd a'n gwerth yn y dyfodol; Llunio ein gwasanaethau clinigol yn y dyfodol; Llunio ein seilwaith yn y dyfodol a siapio ein cenedlaethau'r dyfodol.

- 15 Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd lechyd yn gweithio ar Gynllun Blynyddol, gan nad oedd yn gallu cyflwyno Cynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP) cytbwys yn ariannol i Lywodraeth Cymru. Nid yw'r Cynllun Blynyddol yn bodloni'r gofynion ariannol a osodwyd gan Lywodraeth Cymru felly nid yw'n cael ei gymeradwyo ganddynt. Trafodwn sefyllfa ariannol y Bwrdd lechyd yn fanylach ym **mharagraff 65**.
- 16 Ymgysylltodd y Bwrdd lechyd yn dda â'r sefydliad ehangach wrth ddatblygu ei Gynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26, gan weithio ar y cyd â byrddau clinigol a thimau corfforaethol. Roedd hyn yn cynnwys Digwyddiad Cynllunio Cyflym gyda thua 200 o arweinwyr ym mis Rhagfyr 2024 ac ymgysylltu â'r Bwrdd ar gyfnodau allweddol. Ym mis Medi 2025, cyhoeddodd Archwilio Mewnol adroddiad Sicrwydd Rhesymol ar y broses ar gyfer datblygu'r cynllun eleni. Cyfyngodd heriau ariannol parhaus y Bwrdd lechyd y sgôr i sicrwydd rhesymol.
- 17 Cwblhaodd y Bwrdd lechyd hunanasesiad aeddfedrwydd cynllunio Llywodraeth Cymru, gan adrodd y canlyniad i'r Bwrdd a'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad ym mis Tachwedd 2025. Ar draws chwe maes, sgoriodd y Bwrdd lechyd ei hun naill ai ar lefel un neu ddau² (gyda lefel pump yn esiampl). Gan ddefnyddio'r mewnwelediadau hyn, mae'r Bwrdd lechyd wedi datblygu cynllun gwella i'w helpu i wella i'r lefel nesaf. Bydd y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn goruchwyllo'r cynllun, gyda'r mwyafrif o'r camau gweithredu i'w cwblhau y flwyddyn ariannol hon.

Monitro cyflwyno strategaethau/cynlluniau

- 18 Mae Cynllun Blynyddol 2025-26 yn cynnwys cynllun cyflawni clir, ac mae'r Bwrdd lechyd yn gweithio i gryfhau adrodd ar lefel y Bwrdd. Ar gyfer pob portffolio strategol, mae'r cynllun yn amlinellu camau gweithredu allweddol ar gyfer 2025-26, mesurau llwyddiant chwarterol, a meysydd ffocws lefel uchel ar gyfer 2027 a 2028. Mae hefyd yn nodi pa gerrig milltir strategol hirdymor y mae pob portffolio yn eu cefnogi.

² Datblygu strategaeth a chynllun (Lefel 2), strategaeth, alinio cynlluniau a datblygu IMTP (Lefel 1), cynllunio deinamig ac ymgysylltiedig (Lefel 2), cynllunio gweithredol (Lefel 2), dull arfer gorau o wella (Lefel 2) a realistig a chyflawnadwy (Lefel 2).

- 19 Yn yr un modd â chyrff eraill y GIG yng Nghymru, mae'r Bwrdd Iechyd yn wynebu her o fonitro ystod eang o gamau gweithredu a thargedau cenedlaethol a lleol. Mae gan y Cynllun Blyneddol oddeutu 200 o gyflawniadau, sy'n gwneud olrhain yn gymhleth. Fodd bynnag, mae gan y Bwrdd Iechyd uchelgais i ddatblygu dangosfwrdd integredig sengl i gefnogi monitro. Fel rhan o gylch cynllunio 2026-27, mae'r Bwrdd Iechyd yn adolygu cyflawniadau ei Gynllun Blyneddol gyda'r bwriad o'u rhesymoli.
- 20 Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn derbyn diweddariadau lefel uchel ar bortffolios strategol trwy'r adroddiad Cynllunio Strategol, Comisiynu a Phartneriaeth a'r diweddariadau cyflawni'r Cynllun Blyneddol chwarterol a adsefydlwyd yn ddiweddar. Fodd bynnag, mae goruchwyllo a chraffu manwl ar raglenni a phrosiectau portffolio yn gyfyngedig. Er mwyn cryfhau trefniadau goruchwyllo, dylai pob pwyllgor dderbyn diweddariadau cynnydd arferol sy'n cyd-fynd â'u portffolio strategol priodol.

Sicrwydd y Bwrdd ar weithio mewn partneriaeth

- 21 Mae gan y Bwrdd drefniadau da ar gyfer derbyn sicrwydd ar weithio mewn partneriaeth ar lefel leol, ranbarthol a phartneriaeth. Er enghraifft, mae ei adroddiad Cynllunio Strategol, Comisiynu a Phartneriaeth arferol yn cynnwys diweddariadau ar y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a'r Partneriaeth Cynllunio Darparwyr Gwasanaethau Rhanbarthol ac Arbenigol³.
- 22 Ym mis Ebrill 2025, rhoddodd Llywodraeth Cymru gyfarwyddyd i Gadeiryddion Byrddau Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Cwm Taf Morgannwg a Chaerdydd a'r Fro i sefydlu Cyd-bwyllgor Rhanbarthol De-ddwyrain Cymru. Ym mis Medi 2025, cymeradwyodd y Bwrdd sefydlu'r Pwyllgor, ei gylch gorchwyl a'i drefniadau gweithredu. Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ym mis Tachwedd 2025.

³ Mae hon yn bartneriaeth â Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe.

- 23 Mae ein hadolygiad diweddar o ofal llygaid ar draws pob un o'r byrddau iechyd yn rhanbarth de-ddwyrain Cymru yn dangos, er bod rhywfaint o gynnydd yn cael ei wneud, nid yw'r manteision arfaethedig o weithio rhanbarthol wedi'u cyflawni'n llawn eto a gall strwythurau llywodraethu cymhleth wneud gwneud penderfyniadau yn araf ac yn feichus.

Effeithiolrwydd ac agored y Bwrdd

Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn parhau i weithio'n dda, gyda phroses gerdded y Bwrdd gwell. Sgôp o hyd i wella papurau ac adolygiadau effeithiolrwydd

Busnes bwrdd yn agored i'r cyhoedd

- 24 Mae'r Bwrdd yn cadw ei ymrwymiad i dryloywder cyhoeddus drwy sicrhau:
- gall aelodau'r cyhoedd wyllo cyfarfodydd y Bwrdd a'r pwyllgor, trwy ffrwd fyw neu recordiadau wedi'u huwchlwytho'n brydlon i wefan y Bwrdd lechyd ar ôl cyfarfodydd;
 - Mae papurau'r bwrdd a'r pwyllgor⁴ ar gael ar wefan y Bwrdd lechyd bum niwrnod cyn cyfarfodydd;
 - Cynhelir cyfarfodydd preifat y Bwrdd a'r pwyllgor ar gyfer materion sensitif yn unig, megis materion cyfreithiol neu bynciau masnachol gyfrinachol;
 - mae agendâu preifat yn parhau i fod ar gael yn gyhoeddus; ac
 - mae'r Bwrdd yn cynnal trafodaethau anodd yn gyhoeddus, er enghraifft am ei adroddiad beirniadol ar wasanaethau theatr a'i statws cynyddol o ddwysáu.

⁴ Nid yw'r Bwrdd lechyd yn cyhoeddi papurau ar gyfer ei Bwyllgor Taliadau a Thelerau Gwasanaeth oherwydd eu natur gyfrinachol.

- 25 Fodd bynnag, er bod cyfarfodydd y Bwrdd yn cael eu ffrydio'n fyw a'u recordio, mae ansawdd y sain yn aml yn wael. Er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn, o fis Tachwedd 2025 bydd cyfarfodydd y Bwrdd yn cael eu cynnal ar-lein, gyda'r opsiwn i gynnal cyfarfodydd yn bersonol yn ôl yr angen.
- 26 Mae'r Bwrdd lechyd yn adolygu ei Fforwm Gweithwyr lechyd a'i Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid; o ganlyniad, mae'r ddau wedi'u seibio ar hyn o bryd. Mae'r Fforwm Partneriaeth Lleol yn parhau i gyfarfod yn rheolaidd, gyda phapurau yn cael eu cyhoeddi ar-lein ar ôl i gofnodion gael eu cadarnhau, gan arwain at oedi amser cyn iddynt ymddangos ar-lein.

Cefnogi ymddygiad bwrdd effeithiol

- 27 Mae gan y Bwrdd lechyd drefniadau da i gefnogi'r Bwrdd a'i bwyllgorau i redeg yn effeithiol. Mae'n cynnal Rheolau Sefydlog, Cynllun Archebu a Dirprwyo a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yn gyfredol. Mae'r Bwrdd yn adolygu'r rhain o leiaf bob blwyddyn i sicrhau eu bod yn adlewyrchu'r trefniadau cyfredol.
- 28 Ym mis Ionawr 2025, cyhoeddodd Archwilio Mewnol adroddiad cynghori ar broses gwneud penderfyniadau'r Bwrdd lechyd. Tynnodd yr adolygiad sylw at gyfle i symleiddio'r Fframwaith Cynllun Dirprwyo ac Ymreolaeth Enilledig; Mae'r gwaith hwn wedi'i gynllunio fel rhan o'r gwaith i ailgynllunio'r model gweithredu.

- 29 Mae gan y Bwrdd Iechyd drefniadau da i hyrwyddo gonestrwydd a phriodoldeb, wedi'u cefnogi gan Bolisi Safonau Ymddygiad cyfredol. Cyhoeddir ei Gofrestr Diddordeb ar y wefan. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd yn goruchwyllo'r trefniadau hyn trwy adroddiad sicrwydd datganiad buddiant blynyddol. Tra bod Aelodau'r Bwrdd yn parhau i ddatgan eu buddiannau bob blwyddyn, mae'r Tîm Llywodraethu Corfforaethol yn gweithio i wella cydymffurfiaeth staff â datganiadau o fuddiant⁵. Mae datganiadau buddiannau yn parhau i fod yn eitem sefydlog ar agendâu pob Bwrdd a phwyllgor.
- 30 Mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio'r system Rheoli ac Orlhain Archwilio (AMaT) i gadw golwg ar bolisiâu sydd i fod i'w hadolygu. Ym mis Mai 2025, o'r 415 o bolisiâu ar AMaT, roedd 234 yn hwyr i'w hadolygu gan dynnu sylw at yr angen i ganolbwyntio parhaus yn y maes hwn. Adroddir cynnydd yn flynyddol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd. O ystyried nifer y polisiâu sy'n hwyr i'w hadolygu, dylai'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd dderbyn diweddariadau cynnydd amlach.

Sicrwydd ar effeithiolrwydd y Cyd-bwyllgor Comisiynu

- 31 Sefydlwyd y Cyd-bwyllgor Comisiynu (JCC) ym mis Ebrill 2024 fel cyd-bwyllgor o'r saith bwrdd iechyd yng Nghymru. Mae'r JCC yn cynllunio ac yn comisiynu ystod o wasanaethau arbenigol a gwasanaethau gofal iechyd eraill, gan gynnwys gwasanaethau meddygol brys, ar ran y saith bwrdd iechyd.
- 32 Fel rhan o'r asesiad strwythuredig eleni, fe wnaethom adolygu a yw'r Bwrdd yn derbyn y lefel gywir o sicrwydd ar fusnes JCC, yn ogystal â chyfranogiad y Bwrdd Iechyd mewn cyfarfodydd a gweithgareddau JCC. Canfuom fod y Bwrdd, y Pwyllgor Ansawdd a'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn derbyn sicrwydd arferol ar waith y JCC a'i is-grwpiau.

⁵ Ym mis Mai 2025, nid oedd 75% o staff wedi diweddarau eu datganiadau o fuddiant ar y Cofnod Staff Electronig (ESR) eto. Mae cydymffurfio â datganiadau buddiannau staff, ynghyd â sicrhau bod polisiâu a risgiau yn cael eu diweddarau, bellach wedi'i gynnwys yn adolygiadau perfformiad gweithredol y bwrdd clinigol.

- 33 Ym mis Mai 2025, cyflwynodd Cadeirydd, Prif Gomisiynydd a Chyfarwyddwr Trawsnewid JCC gyflwyniad i'r Bwrdd, gan roi trosolwg o waith y pwyllgor.

Effeithiolrwydd cyfarfodydd bwrdd a phwyllgor

- 34 Y llynedd, cymeradwyodd y Bwrdd newidiadau i drefniadau pwyllgorau i sicrhau bod strwythur y pwyllgor yn cyd-fynd yn agosach ag amcanion strategol, portffolios a risgiau'r sefydliad. Gweithredwyd y newidiadau ym mis Ionawr 2025; y newid mwyaf oedd sefydlu Pwyllgor Digidol a Seilwaith newydd, sy'n disodli'r Pwyllgor Cudd-wybodaeth Digidol ac Iechyd. Er bod y trefniadau hyn yn ymgorffori, mae angen goruchwyliaeth gryfach o bortffolios strategol o hyd (gweler **paragraff 20**).
- 35 Mae cyfarfodydd bwrdd a phwyllgor yn parhau i gael eu cadeirio'n dda, gyda chyfranogiad gweithredol o aelodau annibynnol. Mewn ymateb i heriau ariannol a pherfformiad, mae'r holl aelodau annibynnol yn eistedd ar y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad. Rydym wedi gweld mwy o graffu a her yn ystod y misoedd diwethaf. Er bod cyfarfodydd yn cael eu cadeirio'n dda ar y cyfan, mae rhai cadeiryddion yn canolbwyntio gormod ar gadw amser. Gall hyn wneud i rai cyfarfodydd ymddangos ar frys, yn enwedig pan fo'r agenda yn fawr, gan gyfyngu ar drafodaeth ar rai eitemau.
- 36 Mae papurau i'r Bwrdd a'i bwyllgorau yn parhau i fod o ansawdd da. Maent yn cael eu cynorthwyo gan y defnydd cyson o daflenni clawr sy'n gofyn am alinio â'r amcanion strategol wedi'u hadnewyddu, a ffolderi 'dogfennau ategol' sy'n anelu at gadw cyfaint y papurau yn rheoladwy. Mae fformat sawl adroddiad arferol⁶ wedi'i ddiweddarau eleni gan eu gwneud yn gliriach, mwy canolbwyntio ar ddata ac ymgysylltu.
- 37 Fodd bynnag, ar gyfer rhai adroddiadau, mae'n anodd nodi'r materion allweddol a lle dylai aelodau ganolbwyntio eu sylw. Gellid gwella adrodd drwy ddefnyddio fformat fel 'Alert, Advise, Assure', sy'n nodi'n glir:
- meysydd sy'n peri pryder lle nad yw camau gweithredu yn cyflawni effaith (Rhybudd),

⁶ Mae fformat yr Adroddiad Dangosyddion Ansawdd, papur clawr yr Adroddiad Perfformiad Integredig, a'r Adroddiad Cyllid wedi'u diweddarau.

- meysydd lle mae gweithredoedd yn dechrau gwneud gwahaniaeth (Cyngori), a
- meysydd sy'n perfformio'n effeithiol (Assure).

- 38 Byddai hyn yn helpu i sicrhau bod trafodaethau yn cael eu targedu yn y meysydd cywir ac yn cynyddu ffocws ar effaith camau sy'n cael eu cymryd. Rydym wedi gweld y fformat hwn yn cael ei ddefnyddio'n llwyddiannus mewn cyrff eraill y GIG i gryfhau mecanweithiau sicrwydd y Bwrdd, cefnogi trawsgyfeirio rhwng pwyllgorau a chynyddu pryderon i'r Bwrdd yn amserol.
- 39 Ar hyn o bryd mae gan bob pwyllgor gylch gorchwyl a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Tachwedd 2024. Nodwn fod y Bwrdd lechyd yn bwriadu adolygu cylch gorchwyl y pwyllgor fel rhan o'i adolygiad o'r cynllun dirprwyo. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod y broses hon yn cefnogi adolygiad amserol i sicrhau bod cylch gorchwyl yn adlewyrchu'n gywir y gwaith y mae angen i bwyllgorau ei wneud. Er enghraifft, adlewyrchu trefniadau llywodraethu ansawdd newydd ar ôl iddynt gael eu cytuno (**gweler paragraff 57**). Er bod y cylch gorchwyl a'r blaengynlluniau gwaith ar gael i'r cyhoedd, nid yw'r cynlluniau gwaith yn cael eu diweddarau ar y wefan mewn modd amserol.

Clywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth

- 40 Mae'r Bwrdd yn parhau i fod yn ymrwymedig i glywed gan gleifion a staff, gan ddefnyddio ystod o ddulliau fel:
- mae'r Bwrdd, y Pwyllgor Ansawdd a'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant yn clywed straeon cleifion a staff rheolaidd;
 - mae'r Adroddiad Dangosyddion Ansawdd yn cynnwys diweddariadau ar brofiad cleifion; ac
 - mae'r ymgynghoriad ar y Cynllun Gwasanaethau Clinigol yn defnyddio ystod eang o ddulliau i gyrraedd grŵp amrywiol o ddinasyddion.

- 41 Ers y llynedd, mae'r Bwrdd lechyd wedi egluro proses a phwrpas ei walkarounds diogelwch cleifion. Ym mis Awst 2025, lansiodd 'Arweinwyr sy'n Gwranddo'. Mae hyn yn ehangach nag Aelodau'r Bwrdd sy'n ymweld â gwasanaethau ac mae'n cynnwys teithiau cerdded arweinyddiaeth bwrdd clinigol a mecanweithiau dysgu ac adborth. Er ei bod yn rhy gynnar i wneud sylwadau ar ei effeithiolrwydd, mae'n gam cadarnhaol ymlaen. Bydd adroddiad chwarterol sy'n nodi themâu a dysgu allweddol yn bwydo i'r pwyllgorau Pobl a Diwylliant, ac Ansawdd.
- 42 Mae'r Bwrdd lechyd wedi cryfhau ei broses 'Siarad yn Ddiogel' trwy lansio platfform dienw, Work in Confidence. Mae hefyd wedi hyfforddi cysylltwyr gwirfoddol, i helpu staff i godi pryderon a chael mynediad at gymorth heb ragfarn. Mae'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant yn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf am y pryderon a godwyd, themâu sy'n dod i'r amlwg a'r gwaith i hyrwyddo'r system. Mae'r Bwrdd lechyd yn bwriadu integreiddio'r broses i brosesau gwella ansawdd ehangach, i nodi materion yn gynnar a meithrin ymddiriedaeth. Mae hyn yn bwysig o ystyried adolygiadau mewnol ac allanol diweddar sy'n tynnu sylw at bryderon diwylliannol ac ymddygiadol.

Cydlyniant y Bwrdd a gwelliant parhaus

- 43 Mae'r Bwrdd wedi gweld llawer o newid yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Ers ein hasesiad strwythuredig diwethaf, mae'r tîm gweithredol wedi bod yn gymharol sefydlog, gyda dim ond rôl y Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio Strategol wedi'i gwmpasu ar sail interim.⁷ Mae penodiad parhaol bellach wedi'i wneud, gyda disgwyl i'r Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio Strategol newydd ddechrau ym mis Ebrill 2026.
- 44 Bu trosiant sylweddol ymhlith Aelodau Annibynnol. Eleni, daeth yr aelodau annibynnol ar gyfer y gymuned, y trydydd sector, cyllid, a Chadeirydd y Bwrdd i ddiwedd eu tymhorau. Mae hyn yn dilyn penodi tri aelod annibynnol newydd y llynedd. Eleni, croesawodd y Bwrdd newydd:
- Aelod Annibynnol (Cymuned) ym mis Mehefin 2025,

⁷ Mae rôl y Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio Strategol wedi cael ei gwmpasu dros dro gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid ers mis Mawrth 2024.

- Cadeirydd y Bwrdd ym mis Hydref 2025; ac
- Aelod Annibynnol (Trydydd Sector) ym mis Hydref 2025.

- 45 Fodd bynnag, mae'r swydd Aelod Annibynnol (Cyllid) wedi bod yn wag ers mis Medi 2025. Er bod y Bwrdd lechyd yn recriwtio'n weithredol, mae hyn yn bryder o ystyried heriau ariannol y Bwrdd lechyd. Siaradodd aelodau newydd yn gadarnhaol am eu proses sefydlu a'r gefnogaeth a gafwyd gan y Bwrdd a'r Tîm Llywodraethu Corfforaethol.
- 46 Mae'r Bwrdd yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddysgu a datblygu parhaus trwy sesiynau busnes a datblygu Bwrdd rheolaidd. Mae'r Bwrdd yn cadw rhan o'i sesiynau datblygu ar gyfer trafodaethau strategol a pherfformiad. Mae'n parhau i neilltuo amser ar gyfer gwaith gwella a hunanasesu, sydd ers mis Hydref 2025, yn rhan o bob sesiwn datblygu Bwrdd. Mae pynciau eleni wedi cynnwys, gwytnwch a lles yn y gweithle, a'r rolau a'r berthynas rhwng aelodau gweithredol ac annibynnol. Yn y dyfodol, bydd y Cadeirydd yn cynnwys adborth o'r gwaith hwn yn ei adroddiad i'r Bwrdd.
- 47 Y llynedd, fe wnaethom argymhell bod y Bwrdd lechyd yn gwerthuso ac yn adrodd ar sut mae ei weithgareddau gwella parhaus yn gwella gwaith y Bwrdd a'r pwyllgor. Ym mis Ionawr 2025, derbyniodd y Bwrdd adroddiad byr yn manylu ar weithgareddau datblygu, ond nid a yw'r weithgareddau hyn wedi arwain at welliannau. Mae'r argymhelliad hwn yn dal i sefyll, yn enwedig o ystyried strwythur y pwyllgor newydd, aelodau annibynnol, cadeiryddion pwyllgorau a datblygu portffolios strategol.

Darparu sicrwydd bwrdd

Er bod y Bwrdd lechyd yn cryfhau systemau sicrwydd, mae angen gwelliannau o hyd mewn rheoli risg a pherfformiad, goruchwyllo ansawdd a diogelwch, ac olrhain argymhellion

Rheoli risgiau strategol a chorfforaethol

- 48 Mae'r Bwrdd yn parhau i dderbyn Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd (BAF) ym mhob cyfarfod, gyda'r fersiwn ddiweddaraf ar gael i'r cyhoedd ym mhapurau'r Bwrdd. Ers y llynedd, mae'r Bwrdd lechyd wedi egluro trefniadau goruchwyllo pwyllgorau gyda'r rhan fwyaf o bwyllgorau bellach yn adolygu risgiau strategol sy'n cyd-fynd â'u cylch gorchwyl yn rheolaidd. Fodd bynnag, o ystyried ei gylch gwaith eang, mae'r Pwyllgor Ansawdd yn penderfynu sut orau i adolygu ei risgiau. Mae'r trefniadau hyn wedi bod ar waith ers yr haf, felly mae'n rhy gynnar i asesu eu heffeithiolrwydd.
- 49 Er bod y Bwrdd yn derbyn y Gofrestr Risg Gorfforaethol (CRR) ym mhob cyfarfod, mae er gwybodaeth yn unig ac nid yw trefniadau goruchwyllo ar lefel pwyllgor ar gyfer risgiau corfforaethol yn glir o hyd. Mae hyn yn golygu nad oes llawer o oruchwyliaeth ar lefel Bwrdd o'r CRR.
- 50 Mae ein canfyddiadau'n gyson ag adolygiad Archwilio Mewnol o drefniadau rheoli risg a BAF. Roedd yr adroddiad sicrwydd rhesymol a gyhoeddwyd ym mis Mai 2025, yn gwneud dau argymhelliad blaenoriaeth uchel a thri argymhelliad canolig. Roedd y rhain yn canolbwyntio ar y strategaeth rheoli risg hwyr ac adolygiad archwaeth risg, goruchwyllo risgiau strategol a chorfforaethol a gweithredu'r modiwl risg system AMaT. Disgwylir i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd ystyried y polisi rheoli risg newydd i'w gymeradwyo ym mis Chwefror 2026.

- 51 Mae llawer o welliannau rheoli risg y Bwrdd Iechyd yn dibynnu ar weithredu'r modiwl rheoli risg AMaT yn llawn. Fodd bynnag, mae hyn yn dal i fod yn waith ar y gweill. Erbyn diwedd mis Hydref 2025 roedd yr holl risgiau corfforaethol ar AMaT ac mae'r Bwrdd Iechyd yn anelu at uwchlwytho'r holl gofrestrau risg gweithredol erbyn diwedd y flwyddyn ariannol gyfredol⁸.

Rheoli perfformiad

- 52 Ers 2022, rydym wedi tynnu sylw at ddiffyg Fframwaith Rheoli Perfformiad (PMF) cyfredol y Bwrdd Iechyd. Mae'r fframwaith, a gymeradwywyd yn 2020, wedi dyddio gan fod y Bwrdd Iechyd ers hynny wedi adnewyddu ei strategaeth hirdymor, newid ei strwythur pwyllgor, diweddaru trefniadau rheoli perfformiad gweithredol a chael ei ddwysáu. Mae datblygu PMF newydd yn hanfodol i egluro rolau, cyfrifoldebau a threfniadau atebolrwydd i gefnogi gwella perfformiad.
- 53 Mae'r Bwrdd yn parhau i dderbyn yr Adroddiad Perfformiad Integredig (IPR) bob mis. Mae'r adroddiad clawr IPR wedi'i ddiweddaru i gyflwyniad mwy diddorol, arddull sleidiau. Mae'r adroddiad yn llai manwl, ond mae swyddogion yn darparu diweddariadau llafar manwl ac, pan ofynnir amdanynt, rhagor o wybodaeth am fetrigau penodol.
- 54 Fodd bynnag, mae cyfleoedd o hyd i gryfhau'r IPR trwy:
- yr adroddiad clawr gan ddefnyddio'r fformat Rhybudd, Cynghori, Ssure i ganolbwyntio mwy ar effaith camau gweithredu (**gweler paragraff 37**);
 - alinio'r IPR â'r portffolios strategol, yn hytrach na'r nodau pedwar, i wneud y Cynllun Blyneddol a chyflawni strategaeth yn fwy gweladwy;
 - gan gynnwys data meincnodi; a
 - defnyddio'r golofn 'perfformiad yn erbyn safon' yn gyson.

⁸ Hyd yn hyn mae dros 750 o risgiau wedi'u hychwanegu at y system AMAT.

Monitro ansawdd a diogelwch

- 55 Mae'r Pwyllgor Ansawdd yn goruchwyllo ansawdd a diogelwch gwasanaethau. Mae'n parhau i dderbyn sicrwydd trwy adroddiadau arferol fel Dangosyddion Ansawdd ac adroddiadau Sicrwydd Bwrdd Clinigol, yn ogystal ag adroddiadau ar bynciau fel digwyddiadau adroddadwy yn genedlaethol ac adolygiadau gwasanaeth mewnol ac allanol.
- 56 Mae'r Bwrdd Iechyd yn bwrw ymlaen â'i Raglen Rhagoriaeth Ansawdd Llunio ein Dyfodol, gyda diweddariadau lefel uchel wedi'u cynnwys yn yr Adroddiad Dangosyddion Ansawdd. Mae gan y rhaglen bum prosiect, sy'n canolbwyntio ar:
- ddatblygu System Rheoli Ansawdd,
 - leihau heintiau a gafwyd yn yr ysbyty,
 - atal cleifion rhag mynd ar goll i ddilynol;
 - wella rheoli dirywiad aciwt; a
 - gwella diogelwch meddyginiaeth
- 57 Fel rhan o ddatblygu ei System Rheoli Ansawdd, mae'r Bwrdd Iechyd yn adolygu ei drefniadau llywodraethu ansawdd. Mae'r rhain wedi'u manylu ar hyn o bryd yn Fframwaith Ansawdd, Diogelwch a Phrofiad (QSE) 2021-26. Yn ogystal, mae Archwilio Mewnol ar hyn o bryd yn adolygu trefniadau llywodraethu ansawdd a diogelwch y Bwrdd Iechyd ac mae disgwyl iddynt gyflwyno eu canfyddiadau i'r Pwyllgor Archwilio ym mis Chwefror 2026.
- 58 Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Ansawdd yn parhau i fod wedi'u fframio o amgylch y fframwaith QSE, gyda chyfrifoldeb am oruchwyllo ei weithredu a derbyn diweddariadau gan sawl is-grŵp. Fodd bynnag, nid yw rhai grwpiau yn adrodd fel y bwriadwyd. Megis y Pwyllgor Dysgu a'r grwpiau Diogelwch a Phryderon Clinigol.

- 59 Mae'r adroddiadau Sicrwydd Bwrdd Clinigol a'r Dangosyddion Ansawdd yn parhau i fod wedi'u strwythuro yn erbyn y chwe cholofn ansawdd⁹, ac mae'r IPR yn cynnwys rhywfaint o adroddiadau arferol ar y Ddyletswydd Gonestrwydd. Fodd bynnag, nid oes unrhyw dystiolaeth bod y Bwrdd Iechyd wedi cydymffurfio â'r gofyniad Dyletswydd Ansawdd i gynhyrchu adroddiad ansawdd blynyddol ar gyfer 2024-25. Ni allwn weld ychwaith ei fod wedi cynnwys unrhyw sylwebaeth ar sut mae'n cyflawni ei Ddyletswydd Gonestrwydd yn ei adroddiadau blynyddol.
- 60 Mae adrodd ar gynlluniau archwilio clinigol yn gyfyngedig. Er bod gan y Bwrdd Iechyd Bolisi Archwilio Clinigol cyfredol sy'n ei gwneud yn ofynnol i fyrddau clinigol a chynlluniau archwilio corfforaethol adrodd i'r Pwyllgor Ansawdd ddwywaith y flwyddyn, mae'r Pwyllgor Effeithiolrwydd Clinigol¹⁰ yn adrodd bob blwyddyn yn unig. Yn ogystal, nid yw'r Pwyllgor Ansawdd na'r Pwyllgor Archwilio wedi derbyn y cynllun archwilio clinigol i'w adolygu na'i gymeradwyo.

Olrhain a monitro argymhellion

- 61 Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i weithio i wella ei brosesau archwilio ac olrhain argymhellion, y mae wedi bod yn symud ymlaen ers y llynedd. Mae bellach yn defnyddio AMAr yn rheolaidd i reoli argymhellion Archwilio Mewnol ac Archwilio Cymru.
- 62 Mae gwaith ar y traciwr archwilio rheoleiddiol yn dal i fynd rhagddo. Canfu adolygiad gan y Tîm Llywodraethu Corfforaethol fod prosesau i olrhain argymhellion o arolygiadau ac adolygiadau rheoleiddwyr eraill yn anghyson, gyda bylchau mewn prosesau cynyddu a sicrwydd. Mae'r tîm bellach yn gweithio gyda gwasanaethau perthnasol i fynd i'r afael â'r gwendidau hyn, gan fwrw ymlaen â'r camau gweithredu a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd ym mis Tachwedd 2025 i wella trefniadau. Nod y tîm yw cwblhau'r gwaith hwn erbyn mis Mawrth 2027.

⁹ Mae'r chwe maes ansawdd yn cael eu diffinio gan GIG Cymru ac maent wedi'u hymgorffori mewn deddfwriaeth drwy Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2022. Maen nhw; diogel, amserol, effeithiol, effeithlon, teg ac yn canolbwyntio ar y person.

¹⁰ Mae'r Pwyllgor Effeithiolrwydd Clinigol yn gyfrifol am oruchwylio canlyniadau archwilio a chynlluniau gwella.

- 63 Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd yn derbyn diweddariad Orlhain Archwilio dair gwaith y flwyddyn. Hyd yn hyn, roedd adroddiadau'n canolbwyntio'n bennaf ar argymhellion archwilio mewnol oherwydd oedi wrth uwchlwytho argymhellion Archwilio Cymru i AMaT. Mae hyn bellach wedi'i gwblhau, ac mae'r diweddariad ym mis Tachwedd 2025 yn tynnu sylw at y ffaith bod 28 o'r 46 o argymhellion Archwilio Cymru sydd ar agor yn hwyr.
- 64 Yn 2023, argymhellom gynhyrchu adroddiad sy'n tynnu themâu, materion a gwersi cyffredin ynghyd o adolygiadau cydymffurfiaeth mewnol, allanol a rheoleiddiol. Fodd bynnag, nid yw'r diweddariad Audit Tracker yn darparu'r dadansoddiad hwn eto.

Rheoli cyllid

Er gwaethaf prosesau goruchwylio, rheoli a rheoli ariannol ar waith, mae sefyllfa ariannol y Bwrdd lechyd yn parhau i fod yn hynod heriol

Bodloni amcanion a dyletswyddau ariannol

- 65 Ni chyflawnodd y Bwrdd lechyd ei holl ddyletswyddau ariannol yn 2024-25. O'r tair dyletswydd, cyrhaeddodd ei derfyn adnoddau cyfalaf, gan adrodd tanwariant o £0.244 miliwn. Fodd bynnag, ni wnaeth:
- gwariant o fewn ei derfyn adnoddau refeniw ar gyfer y cyfnod 2022-25; a
 - chael Cynllun Tymor Canolig Integredig tair blynedd y cytunwyd arno ar gyfer 2024-27.
- 66 Gosododd Llywodraeth Cymru ddiffyg targed o £9.1 miliwn i'r Bwrdd lechyd ar gyfer 2024-25. Rhagorodd y Bwrdd lechyd ar hyn, gan adrodd diffyg diwedd blwyddyn o £27.6 miliwn. Mae hyn er gwaethaf cefnogaeth ychwanegol o £6.8 miliwn gan Lywodraeth Cymru.

- 67 Nid oes gan y Bwrdd lechyd gynllun ariannol cytbwys ar gyfer 2025-2026. Ym mis Mawrth 2025, cymeradwyodd y Bwrdd ei Gynllun Blynyddol i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru, gan ragweld diffyg o £58.2 miliwn. Gofynnodd Llywodraeth Cymru i'r Bwrdd lechyd wella ei gynllun ariannol. Mewn ymateb, gostyngwyd y diffyg arfaethedig i £56.2 miliwn, er bod hyn yn dal i fod yn bell yn fyr o gyfanswm targed rheoli Llywodraeth Cymru o £9.1 miliwn.
- 68 Er mwyn rheoli gorwariant gweithredol, cymeradwyodd y Bwrdd rewi swyddi gwag llawn (gydag eithriadau) ym mis Awst 2025. Mae proses graffu recriwtio uwch, sydd eisoes ar waith, wedi dechrau arafu twf yn niferoedd y gweithlu. Cynhaliodd y Bwrdd hefyd ddeifio dwfn gyda byrddau clinigol i ddeall materion, asesu risgiau, a chael sicrwydd ar gamau gweithredu sydd eu hangen i gyflawni o fewn cyfansymiau rheoli diffyg.
- 69 Ar fis saith, adroddodd y Bwrdd lechyd am orwariant o £35.6 miliwn o flwyddyn hyd yma, £2.8 miliwn yn uwch na'r diffyg arfaethedig ar gyfer y mis. Er ei fod oddi ar y trywydd iawn ar fis saith, mae'r Bwrdd lechyd yn dal i ragweld y bydd yn cyflawni ei ddiffyg arfaethedig o £56.2 miliwn erbyn diwedd y flwyddyn.

Trefniadau cynllunio ariannol

- 70 Mae dull cynllunio ariannol y Bwrdd lechyd yn parhau i fod wedi'i integreiddio â'i gylch cynllunio blynyddol. Y llynedd roedd y Bwrdd lechyd wedi dechrau datblygu model ariannol hirdymor, ond mae'r gwaith hwn yn parhau i fod yn gynnar iawn. Ym mis Medi 2025, ystyriodd y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad gynigion ar gyfer model ariannol 10 mlynedd wedi'i alinio â'r Cynllun Gwasanaethau Clinigol. Fodd bynnag, nid oes amserlenni datblygu wedi'u gosod eto. Mae'r papur yn tynnu sylw at heriau allweddol i ddatblygu'r cynllun megis ansawdd data, ansicrwydd ariannol, cyfyngiadau adnoddau, a symud o ddiwylliant o gynllunio tymor byr i gynllunio tymor hir.

- 71 Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cyflwyno Cynllun Gwella Ansawdd ac Effeithlonrwydd (QIEP) i ddisodli'r cynllun arbed traddodiadol. Mae'n anelu at wella ansawdd gofal, cynhyrchiant ac effeithlonrwydd wrth nodi enillion capasiti ac arbedion rhyddhau arian parod. Mae gan bob Bwrdd Clinigol ei QIEP ei hun, gydag adrodd trwy adolygiadau perfformiad gweithredol. Fodd bynnag, nid yw adroddiadau ar lefel y Bwrdd yn weladwy, gan fod arbedion yn parhau i gael eu hadrodd fel o'r blaen.
- 72 Yn 2024-25, cyflawnodd y Bwrdd Iechyd £34.5 miliwn mewn arbedion, gan golli ei darged o £47.2 miliwn. Ar gyfer 2025-26, gosododd darged arbedion rheolaidd o £30 miliwn, a ddiwygiwyd yn ddiweddarach i £32 miliwn. Erbyn mis saith, roedd y Bwrdd Iechyd wedi nodi cyfanswm arbedion o £32.5 miliwn, fodd bynnag, mae bwlch o £5.3 miliwn o hyd mewn arbedion rheolaidd wedi'u nodi.
- 73 Mae'r Adroddiad Cyllid misol yn manylu ar arbedion a nodwyd, ond nid yw'n dangos arbedion gwirioneddol a gyflawnwyd. Er bod y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn derbyn y wybodaeth hon yn y ffurflen fonitro misol, byddai'n gliriach diweddarau adran arbedion yr Adroddiad Cyllid. Roedd ein Adolygiad Arbedion Costau 2024 yn cynnwys argymhelliad i'r perwyl hwnnw. Ar fis saith, roedd y Bwrdd Iechyd wedi cyflawni £13.9 miliwn mewn arbedion.
- 74 Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gwneud cynnydd araf yn erbyn ein hadolygiad 2024 o drefniadau arbed costau. O'r 14 argymhelliad, ym mis Hydref 2025, roedd pump yn gyflawn a naw ar y gweill. Mae **Atodiad 2** yn dangos yr argymhellion a'r statws cyfredol.

Trefniadau rheoli ariannol

- 75 Mae gan y Bwrdd Iechyd y rheolaethau ariannol a'r rheolaeth ddisgwyliedig ar waith, dan oruchwyliaeth y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd. Mae'n parhau i dderbyn adroddiadau sicrwydd ar reolaethau ariannol, gan gynnwys gwrth-dwylo, camau tendr sengl, toriadau a cholledion caffael a thaliadau arbennig. Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i gryfhau prosesau caffael a lleihau nifer y penderfyniadau a wneir drwy Camau Gweithredu Cadeiryddion. Adroddwyd am y rhain i'r pwyllgor ddiwethaf ym mis Tachwedd 2025.

- 76 Ym mis Mai 2025, cyhoeddodd Internal Audit adroddiad Sicrwydd Sylweddol ar systemau ariannol craidd. Canolbwyntiodd yr adolygiad ar y cyfriflyfr cyffredinol a'r cyfrifon derbyniadwy a gwnaeth ddau argymhelliad blaenoriaeth ganolig yn ymwneud â dilynol dyled a chysoni misol.
- 77 Argymhellodd ein hadolygiad arbedion cost gryfhau atebolrwydd ar gyfer cyflawni cynilion trwy gyhoeddi llythyrau atebolrwydd i gyfarwyddwyr gweithredol a byrddau clinigol. Nid yw hyn wedi'i weithredu. Er bod byrddau clinigol yn cael eu dal i gyfrif am berfformiad ariannol mewn adolygiadau perfformiad gweithredol, byddai cyhoeddi llythyrau atebolrwydd yn atgyfnerthu atebolrwydd ariannol.
- 78 Mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i gael dealltwriaeth dda o'i gyrwyr cost allweddol, sy'n cael ei adrodd yn yr adroddiad cyllid misol. Ym mis saith adroddodd y Bwrdd Iechyd gynnydd o 9% mewn gwariant nad yw'n gyflog, o'i gymharu â'r un adeg y llynedd. Mae'r meysydd allweddol sy'n gyrru hyn yn cynnwys gofal eilaidd a phresgripsiynu meddygon teulu, contractau gofal sylfaenol a Gofal Iechyd Parhaus.
- 79 Cyflwynodd y Bwrdd Iechyd ei Ddatganiadau Ariannol drafft 2024-25 o fewn yr amserlenni gofynnol, a chawsant eu derbyn gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd a'r Bwrdd ym mis Mehefin 2025. Cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn archwilio wirioneddol a theg heb gymhwysterau, fodd bynnag, roedd ei farn rheoleiddrwydd yn gymwys oherwydd nad oedd y Bwrdd Iechyd yn bodloni ei ofynion adnoddau refeniw dros y cyfnod o dair blynedd.

Monitro perfformiad ariannol

- 80 Mae gan y Bwrdd Iechyd drefniadau priodol ar gyfer goruchwyllo a chraffu ar berfformiad ariannol, sydd wedi'u cryfhau mewn ymateb i heriau ariannol cynyddol.
- 81 Mae'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad yn parhau i dderbyn diweddariadau clir ar berfformiad ariannol, risgiau a heriau. Cafodd fformat yr adroddiad ei wella ym mis Ebrill 2025 yn dilyn adolygiad gan Uned Cynllunio a Chyflenwi Ariannol Gweithrediaeth y GIG.

- 82 Mae'r Bwrdd yn parhau i dderbyn diweddariadau trwy adroddiad a chofnodion Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad ac adran gyllid yr IPR. Fel yr amlinellir ym **mharagraff 35**, mae'r Bwrdd lechyd wedi diweddarau aelodaeth y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad i gryfhau goruchwyliaeth. Fodd bynnag, mae'r swydd wag Aelod Annibynnol dros Gyllid yn cyflwyno risg.
- 83 Y llynedd, fe wnaethom argymhell cryfhau perfformiad gweithredol trwy driongleiddio perfformiad a gwybodaeth ariannol. Fodd bynnag, nid oes unrhyw ddeifio dwfn gweithredol wedi digwydd eleni i ganiatáu i swyddogion y Bwrdd lechyd ganolbwyntio ar fynd i'r afael â'i heriau presennol.

Argymhellion

84 Mae'r tabl canlynol yn manylu ar yr argymhellion sy'n deillio o'n gwaith.

Argymhellion

A1 Dylai'r Bwrdd Iechyd wella goruchwyliaeth o'r portffolios strategol drwy:

1.1 Sicrhau bod pwyllgorau'n derbyn diweddariadau arferol ar ddatblygu a chyflawni portffolio strategol sy'n berthnasol i'w cylch gwaith (**gweler paragraff 20**).

1.2 Strwythuro'r Adroddiad Perfformiad Integredig yn erbyn y portffolios strategol, yn hytrach na'r nod pedwar, i'w gwneud hi'n haws olrhain cynnydd yn erbyn cyflawni'r Cynllun Blyneddol a'r strategaeth (**gweler paragraff 54**).

A2 O ystyried nifer y polisïau sy'n hwyr i'w hadolygu, dylai'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd dderbyn diweddariadau cynnydd ddwywaith y flwyddyn (**gweler paragraff 30**).

A3 Dylai'r Bwrdd Iechyd wella ei fformat adrodd fel bod materion allweddol yn cael eu nodi'n glir er mwyn galluogi craffu a thrafodaeth i ganolbwyntio ar heriau allweddol. Er enghraifft, drwy ystyried fformat 'Rhybuddio, Cynghori, Siure' sy'n cael ei ddefnyddio'n llwyddiannus mewn cyrff eraill y GIG (**gweler paragraff 37**).

A4 O ystyried newidiadau diweddar i'r Bwrdd a'r pwyllgorau, dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei adroddiad effeithiolrwydd Bwrdd yn adlewyrchu sut mae ei weithgareddau gwella wedi cryfhau gwaith y Bwrdd a'r pwyllgor (gweler **paragraff 47**).

A5 Rhaid i'r Bwrdd lechyd ddatblygu Fframwaith Rheoli Perfformiad i gefnogi gwella perfformiad ac atebolrwydd (gweler **paragraff 52**).

A6 Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau monitro ansawdd a diogelwch drwy:

6.1 Sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r gofyniad Dyletswydd Ansawdd i gynhyrchu adroddiad ansawdd blynyddol (gweler **paragraff 59**).

6.2 Adrodd yn flynyddol ar sut mae'n cyflawni ei Ddyletswydd Gonestrwydd (gweler **paragraff 59**).

6.3 Adolygu'r trefniadau ar gyfer monitro a chytuno ar y cynllun archwilio clinigol ar lefel pwyllgor (gweler **paragraff 60**).

A7 Dylai'r Bwrdd lechyd egluro trefniadau'r Bwrdd a'r pwyllgor ar gyfer adrodd ar ei Gynllun Gwella Ansawdd ac Effeithlonrwydd (gweler **paragraff 71**).

Atodiadau

1 Ynglŷn â'n gwaith

Cwmpas yr archwiliad

Fe wnaethom edrych ar y meysydd canlynol ar gyfer y cyfnod Mehefin 2025 i Dachwedd 2025:

- Pa mor dda mae'r corff yn paratoi strategaethau a chynlluniau allweddol.
- Pa mor dda mae'r bwrdd yn gweithio.
- Pa mor dda mae'r bwrdd yn goruchwyllo risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau ac yn olrhain argymhellion.
- Pha mor dda mae'r corff yn rheoli ei gyllid.

Ni wnaethom edrych ar drefniadau gweithredol y corff.

Cwestiynau a meini prawf archwilio

Cwestiynau

Aeth ein harchwiliad i'r afael â'r cwestiynau canlynol:

- A oes dull corfforaethol cadarn o gynhyrchu cynlluniau strategol a goruchwyllo eu cyflawni?
- A yw'r Bwrdd yn cynnal ei fusnes yn briodol, yn effeithiol ac yn dryloyw?
- A oes dull corfforaethol cadarn o reoli risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau?
- A oes dull corfforaethol cadarn o gynllunio, rheoli a pherfformiad ariannol?

Meini Prawf

Cafodd ein cwestiynau archwilio eu llunio gan:

- Rheolau Sefydlog enghreifftiol, cadw a dirprwyo pwerau.
- Cyfarwyddiadau ariannol sefydlog enghreifftiol.
- Cylchlythyrau a chanllawiau iechyd perthnasol Llywodraeth Cymru.

- Y Canllaw Llywodraethu Da ar gyfer Byrddau GIG Cymru (Ail Argraffiad).

Dulliau

Fe wnaethom adolygu ystod o ddogfennau, gan gynnwys:

- Papurau a chofnodion y Bwrdd a'r pwyllgor.
- Dogfennau llywodraethu allweddol, gan gynnwys Rheolau Sefydlog a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog.
- Strategaethau a chynlluniau allweddol, gan gynnwys yr IMTP.
- Dogfennau rheoli risg allweddol, gan gynnwys Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd.
- Adroddiad Blyneddol, gan gynnwys y Datganiad Llywodraethu Blyneddol.
- Polisiâu a gweithdrefnau perthnasol.
- Adroddiadau a baratowyd gan gyrff allanol perthnasol eraill.

Fe wnaethom gyfweld â'r rhanddeiliaid allweddol canlynol:

- Prif Weithredwr
- Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid
- Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio
- Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithwyr Iechyd Proffesiynol Allied, Gwyddorau Iechyd a Datblygu Gwasanaethau Cymunedol
- Cyfarwyddwr Llywodraethu Corfforaethol
- Pennaeth Llywodraethu Corfforaethol
- Archifydd Corfforaethol a Rheolwr Rheoli Cofnodion
- Swyddog Llywodraethu Corfforaethol
- Is-gadeirydd
- Aelod Annibynnol – Prifddinas ac Ystadau
- Aelod Annibynnol – Cyllid
- Aelod Annibynnol – Cymuned
- Aelod Annibynnol – Prifysgol

Gwelsom gyfarfodydd y Bwrdd yn ogystal â chyfarfodydd o'r pwyllgorau canlynol:

- Y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad
- Y Pwyllgor Pobl a Diwylliant
- Pwyllgor Ansawdd
- Y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd
- Y Pwyllgor Digidol a Seilwaith
- Pwyllgor Deddfwriaeth Iechyd Meddwl

2 Argymhellion archwilio blaenorol

Argymhellion rhagorol o adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynnydd a wnaed gan y Bwrdd lechyd wrth weithredu argymhellion sy'n weddill o adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol.

Argymhellion 2024	
A1	Er mwyn sicrhau craffu parhaus ar y Cynllun Blynnyddol, fel rhan o'r Adroddiad Perfformiad Integredig, dylai'r Bwrdd lechyd ailgyflwyno'r trosolwg chwarterol lefel uchel o gyflawniadau yn erbyn cerrig milltir y Cynllun Blynnyddol; a thynnu sylw at sut mae cyflawni'r cerrig milltir yn effeithio ar berfformiad mewn meysydd blaenoriaeth (ar y gweill, gweler paragraffau 19 a 20).
A2	Er mwyn cryfhau ei drefniadau llywodraethu gweinyddol, dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau: 2.1 Mae'r holl bapurau perthnasol o gyfarfodydd y Bwrdd a'r pwyllgor ar gael i'r cyhoedd a'u cyhoeddi ar ei wefan mewn modd amserol. (cyflawn, gweler paragraff 24) 2.2 Mae Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yn cael eu hadolygu'n flynyddol a bod newidiadau'n cael eu dogfennu'n ffurfiol neu'n gyfartal nad oes angen diwygiadau. (cyflawn, gweler paragraff 27)

2.3 Mae cynlluniau gwaith diweddar y Bwrdd a'r pwyllgor ar gael i'r cyhoedd. **(ar y gweill gweler paragraff 39)**

2.4 Mae pob papur Bwrdd a phwyllgor yn defnyddio'r templed adroddiad clawr cywir. **(cyflawn, gweler paragraff 36)**

2.5 Mae'r cyhoedd wedi'i gyfeirio at Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd presennol. **(cyflawn, gweler paragraff 48)**

A3 Fel rhan o'i adolygiad o'r trefniadau ar gyfer Walkabouts Diogelwch Cleifion, dylai'r Bwrdd lechyd ystyried sut i sicrhau bod dysgu a gweithredoedd sy'n deillio o walkabouts yn cael eu hadrodd i'r Bwrdd. **(cyflawn, gweler paragraff 41)**

A4 Fel rhan o'i ddull parhaus o adolygu effeithiolrwydd Bwrdd a phwyllgor, dylai'r Bwrdd lechyd ddal ac adrodd ar weithgareddau gwella ac ystyried a ydynt yn cyflawni'r budd a fwriadwyd. **(disodlwyd gan R4 2025)**

A5 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod trefniadau ar gyfer craffu ar risgiau strategol a chorfforaethol yn cael eu hegluro ac yn gyson ar draws pob pwyllgor. **(ar y gweill, gweler paragraffau 48 a 49)**

A6 Dylai'r Bwrdd lechyd adnewyddu'r Strategaeth Rheoli Risg i sicrhau ei bod yn cynnwys trefniadau newydd ar gyfer cofnodi a chynyddu risgiau gweithredol. **(ar y gweill, gweler paragraff 50)**

A7 Dylai'r plymio dwfn perfformiad gweithredol a dderbynnir gan y Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad gael eu trionglu â gwybodaeth am berfformiad ariannol. **(dim cynnydd, gweler paragraff 83)**

Argymhellion 2023

A1 Er bod amcanion llesiant newydd y Bwrdd lechyd yn cael eu hategu gan flaenoriaethau clir, nid ydynt yn cwmpasu pob agwedd ar ddatblygu cynaliadwy. Dylai'r Bwrdd lechyd, felly, ystyried ymgorffori blaenoriaethau ychwanegol sy'n cwmpasu pob agwedd ar ddatblygu cynaliadwy, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â'r amgylchedd **(ar y gweill, gweler paragraff 12)**.

A4 Dylai'r Bwrdd lechyd adolygu effeithiolrwydd ei strwythur pwyllgor newydd. Dylai'r adolygiad roi sylw arbennig i a yw **(wedi'i ddisodli gan R4 2025)**:

- Mae strwythur y pwyllgor yn cefnogi goruchwyliaeth ddigonol o'r amcanion strategol wedi'u hadnewyddu
- mae cylch gorchwyl a chynlluniau gwaith y pwyllgor yn cwmpasu pob agwedd ar fusnes y Bwrdd;
- mae teilyngdod mewn ysgogi cyfarfod rheolaidd ar gyfer cadeiryddion pwyllgorau;
- mae hyfforddiant a datblygiad priodol ar gyfer cadeiryddion pwyllgorau newydd ac aelodau pwyllgorau newydd; ac
- Mae gan swyddogion ac Aelodau'r gallu a'r adnoddau i gefnogi cyfarfodydd pwyllgor amlach.

A6 Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gwella ei Adroddiad Perfformiad Integredig (IPR). Er ein bod yn cydnabod ei fod yn adroddiad newydd ac esblygol, rydym wedi dod o hyd i botensial i'w wella trwy:

- a) cryfhau ei gysylltiadau â'r Adroddiad Cyflawni'r Cynllun Blyneddol i sicrhau bod y berthynas rhwng rhai o'r cerrig milltir cyflawni a'r dangosyddion perfformiad allweddol yn gliriach (**wedi'i ddisodli gan R1.2 2025**)
- b) canolbwyntio mwy cyson ar gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â thanberfformiad yn yr IPR a'i adroddiad clawr; (**disodlwyd gan R3 2025**)
- c) bod yn gliriach ynghylch a yw'r metrigau yn adran dau o'r IPR ar y targed ai peidio (**ar y gweill, gweler paragraff 54**)
- d) darparu data meincnodi (lle bo ar gael) i ddangos sut mae'r Bwrdd Iechyd yn cymharu â chyrff Iechyd eraill (**ar y gweill, gweler paragraff 54**).

R7 Dylai'r Bwrdd Iechyd ddatblygu adroddiad ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd sy'n tynnu ynghyd themâu, materion a dysgu cyffredin o'r adroddiadau cydymffurfio mewnol, allanol a rheoleiddiol (**ar y gweill, gweler paragraff 64**).

Argymhellion 2022

A1 Mae'r Bwrdd Iechyd yn bwriadu adnewyddu ei strategaeth ddeng mlynedd erbyn 2023. Dylai geisio defnyddio'r cyfle hwn i adolygu ac ail-lunio ei brosesau, strwythurau, adnoddau a threfniadau ehangach, er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu halinio'n llawn ag amcanion strategol newydd y sefydliad a'r risgiau cysylltiedig, gyda ffocws penodol ar ei:

- b) Fframwaith Rheoli Perfformiad (**disodlwyd gan R5 2025**)
- c) Strwythurau pwyllgorau, cylch gorchwyl a chynlluniau gwaith (**cyflawn, gweler paragraff 10**)
- d) Cynllun ariannol hirdymor (**ar y gweill, gweler paragraff 70**)

Argymhellion o'n Adolygiad 2024 o Drefniadau Arbed Costau

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynnydd a wnaed gan y Bwrdd Iechyd wrth weithredu argymhellion o'n Adolygiad 2024 o Drefniadau Arbed Costau.

Argymhelliad

A1 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei gynlluniau trawsnewid gwasanaethau yn nodi'n fwy penodol sut y byddant yn helpu'r sefydliad i gyflawni cynaliadwyedd ariannol o ran yr arbedion a fydd yn cael eu cynhyrchu a'r amserlen i'w cyflawni. **(ar y gweill)**

A2 Dylai'r Bwrdd lechyd wneud gwelliannau i'r ffordd y mae'n defnyddio data a deallusrwydd i lywio ei drefniadau adnabod a dewisiadau arbedion trwy:

2.1 Ymestyn ei ddefnydd o ddata a deallusrwydd ar draws ystod ehangach o wasanaethau. **(ar y gweill)**

2.2 Gwaith sy'n datblygu'n gyflym ar ei storfa ddata leol i hwyluso cipio data meincnodi yn systematig. **(ar y gweill)**

2.3 Datblygu dull mwy systematig o ganfasio barn rhanddeiliaid, staff a defnyddwyr gwasanaeth wrth gynhyrchu syniadau arbedion. **(ar y gweill)**

A3 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau ei hun bod ei fuddsoddiad yn y Tîm Gwerth mewn lechyd yn cefnogi gwella gwasanaethau, cyflawni canlyniadau gwell, a chyflawni gostyngiadau mewn costau. **(cyflawn)**

A4 Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau ei ganllawiau a'i lywodraethu o amgylch y prosesau Asesu Effaith ar Ansawdd ar gyfer arbedion. Bydd hyn yn sicrhau dull cyson a chlr wedi'i ddogfennu a'i ddeall yn glir ar gyfer ystyried ansawdd, diogelwch cleifion, ac effeithiau penderfyniadau cynilo o fewn y Bwrdd lechyd. **(cyflawn)**

A5 Dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod adroddiadau arbedion yn y dyfodol yn nodi'n glir yr holl arbedion y mae angen iddo eu cyflawni mewn blwyddyn benodol i gwrdd â'i gyfanswm rheolaeth gan Lywodraeth Cymru. **(cyflawn)**

A6 Dylai'r Bwrdd Iechyd gryfhau atebolrwydd am gyflawni cynilion trwy gyhoeddi llythyrau atebolrwydd i Gyfarwyddwyr Gweithredol a Byrddau Clinigol sy'n darparu eglurder ynghylch rolau, cyfrifoldebau a thargedau ariannol. **(ar y gweill)**

A7 Dylai'r Bwrdd Iechyd gryfhau ei drefniadau ar gyfer cyfathrebu ei gynlluniau arbed cost i staff. **(ar y gweill)**

A8 Dylai'r Bwrdd Iechyd osod targedau heriol ond realistig ar gyfer ei gynlluniau arbed unigol a rheoli risgiau o dangyflawni yn fwy effeithiol. **(ar y gweill)**

A9 Mae angen i'r Bwrdd Iechyd nodi digon o gapasiti a gallu i gyflawni amcanion gwasanaeth tymor hwy (gan gynnwys ym meysydd arloesi a gwella) i gyflawni ei gynlluniau arbed gweithredol a thrawsnewid gwasanaeth tymor hwy yn effeithiol. **(ar y gweill)**

A10 Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau ei adroddiadau ariannol ar arbedion drwy gynnwys cynnydd cyflawni arbedion gwirioneddol ar gyfer pob cynllun yn ystod y flwyddyn i ddarparu sicrwydd cryfach bod cynlluniau arbedion yn cyflawni fel y bwriadwyd. Dylai adroddiadau ariannol hefyd gynnwys atodiad technegol byr i ddarparu gwybodaeth ac esboniad cliriach o drafodion neu faterion cyfrifyddu technegol a allai arwain at ragolygon a pherfformiad diwedd blwyddyn diwygiedig. **(cyflawn)**

A11 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau paratoi cynllunio cynilion cynharach ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-26 a datblygu rhaglen dreigl o gynlluniau cynilo wrth gefn i helpu i liniaru unrhyw risgiau o ran tangyflawni arbedion neu lle mae gofynion arbedion yn newid yn ystod y flwyddyn. **(ar y gweill)**

A12 Dylai'r Bwrdd lechyd nodi'r gwersi allweddol o'i ddull o nodi a chyflawni arbedion yn gyflym yn ystod 2023-24 a chymhwyso'r dysgu i'w ddull yn y dyfodol. **(cyflawn)**

3 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn

Tymor	Disgrifiad
Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd	Mae Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yn nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig ag amcanion strategol y sefydliad, a'r rheolaethau a'r sicrwydd sydd ar waith i reoli'r risgiau hynny.
Cynllun Gwasanaethau Clinigol	Mae Cynllun Gwasanaethau Clinigol yn gynllun hirdymor sy'n helpu i lunio sut mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu cynllunio a'u darparu i ddiwallu anghenion cleifion a chymunedau.
Cofrestr Risg Corfforaethol	Mae Cofrestr Risg Gorfforaethol yn nodi risgiau sylweddol y sefydliad (naill ai'r rhai sydd â sgoriau uchel neu effaith sefydliad gyfan) a'r camau gweithredu sydd ar waith i'w rheoli.
Gwrth-dwyll	Mae gwrth-dwyll yn cyfeirio at y gweithgaredd a wneir gan y sefydliad i atal, canfod ac ymchwilio i dwyllo, llwgrwobrwyo a llygredd. Mae'r gwaith hwn yn cael ei arwain gan Wasanaeth Gwrth-Dwyll y GIG (CFS) Cymru, sy'n gweithredu o dan Bartneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru.

Tymor	Disgrifiad
Cynllun Tymor Canolig Integredig	Mae Cynllun Tymor Canolig Integredig yn gynllun tair blynedd sy'n nodi sut y bydd y sefydliad yn darparu ei wasanaethau, yn rheoli ei weithlu, ac yn bodloni ei ddyletswyddau ariannol i dorri hyd yn oed. Mae'r sefydliad yn cyflwyno ei gynllun i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo.
Colledion	Mae colledion yn cynnwys pethau fel lladrad, twyll, gordaliadau, neu ddifrod i eiddo.
Llywodraethu Ansawdd	Llywodraethu ansawdd yw'r cyfuniad o strwythurau, prosesau ac ymddygiadau a ddefnyddir gan sefydliad, yn enwedig ei fwrdd, i arwain a sicrhau perfformiad o ansawdd uchel, gan gynnwys diogelwch, effeithiolrwydd a phrofiad cleifion.
Cofrestr Buddiannau	Mae'r Gofrestr Buddiannau yn helpu i sicrhau tryloywder drwy gofnodi unrhyw fuddiannau personol neu fusnes aelodau a staff y Bwrdd a allai ddylanwadu ar benderfyniadau.
Cynllun Cadw a Dirprwyo	Mae'r Cynllun Cadw a Dirprwyo yn nodi pa gyfrifoldebau sy'n aros gyda'r Bwrdd a pha rai sy'n cael eu trosglwyddo i bwyllgorau a swyddogion gweithredol, ynghyd â threfniadau adrodd i sicrhau goruchwyliaeth briodol.

Tymor	Disgrifiad
Gweithred Tendr Sengl	Gweithredu Tendr Sengl yw pan fydd sefydliad yn prynu nwyddau neu wasanaethau gan un cyflenwr heb fynd trwy broses gystadleuol, fel arfer oherwydd mai dim ond un opsiwn addas neu angen brys sydd yna.
Taliadau Arbennig	Mae taliadau arbennig yn daliadau untro a wneir mewn sefyllfaoedd anarferol - fel iawndal neu ystumiau ewylllys da - sy'n disgyn y tu allan i weithgaredd busnes arferol y sefydliad.
Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog	Mae Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yn nodi'r cyfrifoldebau, y polisiau a'r gweithdrefnau ariannol a fabwysiadwyd gan y sefydliad.
Rheolau Sefydlog	Mae rheolau sefydlog yn nodi'r rheolau a'r gweithdrefnau y mae'r sefydliad yn gweithredu ac yn gwneud penderfyniadau.
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)	Mae'r Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus yng Nghymru weithio'n gynaliadwy ac ar y cyd i wella llesiant ar draws meysydd cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol, drwy osod nodau hirdymor (a elwir yn amcanion llesiant), cynnwys dinasyddion, a gwneud penderfyniadau sy'n ystyried yr effaith ar genedlaethau'r dyfodol.

Amdanom ni

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru a'r Senedd. Rôl yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilio ac adrodd ar gyfrifon Llywodraeth Cymru, y GIG yng Nghymru a chyrrff cyhoeddus cysylltiedig eraill, ynghyd â chyfrifon cynghorau a chyrrff llywodraeth leol eraill. Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn adrodd ar y defnydd o adnoddau gan y sefydliadau hyn ac yn awgrymu ffyrdd y gallant wella.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni ei waith gyda chymorth staff ac adnoddau eraill Swyddfa Archwilio Cymru, sef corff a sefydlwyd i gefnogi, cynghori a monitro gwaith yr Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r term ymbarél a ddefnyddir ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'r rhain yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'r rolau gwahanol a amlinellir uchod. Nid yw Archwilio Cymru ei hun yn endid cyfreithiol.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn
yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls
in Welsh and English.